

**Uunga siunnersuut: Ilinniagaqarnersiutit pillugit Inatsisartut inatsisaata
allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. xx af xx xx 2016-imeersoq.
(Ilinniarnep nalaani ernialersuisarnermik atuutsitsilerneq aamma ilinniarnermi
taarsigassarsianik akilersuinissamut maleruaqqusanik allannguneq erseqqissaanerlu)
(Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Naalakkersuisoq)**

Pillugu

Siunnersuutip aappassanneerreqarneranut

**Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap**

ISUMALIUTISSIISUTAA

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu
Ataatsimiititaliap suliarinninnermini ukuninnga inuttaqarpoq:

Inatsisartunut ilaasortaq Vivian Motzfeldt, Siumut, siulittaasoq

Inatsisartunut ilaasortaq Peter Olsen, Inuit Ataqtigiit, siulittaasup tullia

Inatsisartunut ilaasortaq Suka K. Frederiksen, Siumut

Inatsisartunut ilaasortaq Poul Hansen, Demokratit

Inatsisartunut ilaasortaq Mimi Karlsen, Inuit Ataqtigiit

Siunnersuut ulloq 15. april siullermeerlugu oqaluuserineqareernerani ataatsimiititaliami
eqqartorneqarpoq.

1. Siunnersuutip imarisaa siunertaalu

Ilinniagaqarnermut atatillugu atukkat taarsorneqartarneranni piumasaqaatit ilaasa sakkortusineqarnissaat taamatuttaarlu ilinniakkamik piffissaq nalinginnaasoq atorlugu naammassinnittarnissamut kajumissaatitut inatsisissatut siunnersuut manna aqcutigalugu iluarsiniarneqarput. Kajumissaarineq tamanna ingerlanneqassaaq iliniarnermut atatillugu atukkat tunniunneqarneraniit ulloq siulleq aallartittumik ernialerneqartalernerisigut. Inatsit maannakkut atuuttoq tunngavigalugu tunngaviusumik erniat akilersorneqarneri aallartinneqartarput ilinniakkamik naammassisaqaraanni imaluunniit maanaannakkut unitsitsigaanni. Tamatuma saniatigut atukkat akilersorneqarnerani akilersuinissamut ikiorserneqarsinnaanermut tapiissutinik tunniussisalernermi piumasaqaatit inatsisissatut siunnersuummi allangortinniarneqarput. ilanngullugulu saniatigut tapiissutip taassuma annertussusaa allangortinniarneqarpoq. Taamaaliornikkut ilinniarnerep piffissarititaa nalinginnaasoq atorlugu ilinniakkamik naammassisaqarsimagaanni imaluunniit ilinniartup ukiui aalajangersimasut malillugit atukkat taarsorneqartarnissaat siunnersuutigineqarluni. Kingullertullu Kalaallit Nunaata inatsisaasa ataanni qanorluunniit ilusiligaasumik atorsimasut kisimik atukkaminik akilersuinissaannut tapiiffigineqarsinnaanngorlugit inatsisissatut siunnersuummi sukaterisoqarniarpoq.

2. Siunnersuutip inatsisartuni siullermeerneqarnera

Siunnersuut inatsisartuni siullermeerlugu oqaluuserineqarpoq 15. april 2016. Ataatsimut isigalugu arlalitsigut siunnersuut uparuartorneqarpoq apeqquserneqarlunilu ataatsimiititaliamut misissorneqartussanngortinneqartunik. Taamaalillugu siunnersuut ilusimisut isikkulik inatsisartuni ikinnerussuteqartunit taamaallaat tapersorneqarpoq. Kalaallit ilinniartut akornanni ilinniakkamik naammassinnittarnissaannut maleruagassanik sukaterinermut imaluunniit inuusuttortatta ilinniagaqalernissaannut kajumissaatitut pingaarnertut aaqqiiviginiassannginnerivut, kiisalu ilinniagaqartut maanaannakkut unitsitsisannginnissaannik kajumissaarinikkut pingaarnersiunissatsinnut piffissaanersoq oqallinnermi apeqquserneqarpoq.

Tamatuma saniatigut apeqquserneqarpoq ilinniagaqarfinni iliniartullu akornanni aningaasatigut kajumissaasiisarneq iluaqutaasinnaanersoq. Oqallinnermi ilanngulluni erserpoq inatsisissatut siunnersuummut aningaasatigut kingunissartinneqartut, ilimagineqarpoq nunatta karsianut ernianik isertinneqartussatut naatsorsuutigineqartut 2.350.000 kr. tungaanut annertussuseqarnissat. Taamaalilluni oqaluuserisaq aappassanneerneqartinnagu ataatsimiititaliamut suliassanngorlugu innersuunneqarpoq.

3. Tusarniaanermi akissuqaatit

Siunnersuut 7. december 2015 aamma 8. januar 2016 akornani tusarniutigineqarsimasoq ataatsimiititaliamit maluginiarneqarpoq. Naalakkersuisut sulinnigiffeqarnerup nalaani tusarniaanermi piffissamik sivitsueqqaaratik tusarniaasanninnissaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq. Tamatumani pingaartumik Naalakkersuisoqarfimmit ataatsimit inatsisissatut siunnersuutit arlallit ataatsikkut tusarniutigineqartillugit tusarniaanermi piffissaritinneqartoq siviluneruppat tusarniaaffigineqartut siunnersuummut tusarniutigineqartumut isummersorsinnaanerunissaat pingaaruteqarpoq taamaalillutillu inatsisissatut siunnersuutit pitsaassusaannut qaffassaaqataasinnaallutik.

Tusarniaanermut akissutit Inatsisissatut siunnersuummut ilanngunneqarput, tamannalu inatsisartut siulittaasoqarfiata piunasaqaataanut naapertuuppoq.

4. Siunersiuinerit

Allannguutissatut siunnersuummi imm. 5.2 tunngavigalugu ataatsimiititaliap siunnersuummik suliaqarnerminut atatillugu Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Naalakkersuisoq siunersiorpaa. Takukkit Naalakkersuisup allagaqatai ilang. **1 aamma 2-tut ilanngunneqartut**

5. Siunnersuutip ataatsimiititaliamit suliarineqarnera

5.1 Siunnersuutaaqqaartoq

Siunnersuummut matumunnga Naalakkersuisut saqqummiussinerani erseqqissarneqarpoq ilinniagaqarnersiutit pillugit malittarisassat “ilinniartut ilinniakkaminnik naammassinnittarnissaannut kajumissuseqalersitsiniarnermik iliniagaqarnersiutinut maleruagassat ilusilerneqarnissaannik” kissaateqarnermik siunnersuut manna aallaaveqartoq. Suliniutit ukiumit ukiumut ilinniartitaanerup pitsaassusaanik qaffassaaniarnerit ilinniagaqartullu amerlisarneqarnissannut pingaartitsinerit tunngaviatigut ataatsimiititaliamit tapersersorneqarput. Tamatuma saniatigut inuusuttut akornanni ilinniagaqarnissamut annerusumik kajumissuseqalersitsinissaq ataatsimiititaliamit tapersersorneqarpoq. Taamaattorli ilinniartut ilinniakkaminnik naammassinnittarnissaannut kajumissuseqalersitsiniarnermik iliniagaqarnersiutinut maleruagassanut ilusiliinissap qanoq paasineqarnissaa pillugu isumaqatigiittoqarnersoq ataatsimiititaliap apeqquuserpaa. Kajumissaareriaatsit assigiinngitsut arlallit pilersinneqarsinnaapput. Ataani allassimasut

takussutissaannaapput ilinniagaqarnermut immikkoortumi kajumissaarutitut atussallugit assersuutaasinnaasut:

1. Inuiaqatigiinni amerlanerusut ilinniarfinnut isernissamik siunertaqalernissaannik kaammattuineq.
2. Inuiaqatigiinni amerlanerusut iliniakkamik naammassisaqarnissamut anguniagaqarnissaannut kaammattuineq
3. Nunatsinni inuiaqatigiit akornanni inuit amerlanerusut nunani allani imaluunniit nunatsinni ilinniagassanik amerlanerusunik ujaasisarnissaannut kaammattuineq.
4. Ilinniartut ingerlaannarnissaannik ilinniakkaminnillu naammassinnittarnissaannik kaammattuineq
5. Piaarnerusumik ilinniakkamik naammassisaqartarnissaannut ilinniartunut kaammattuineq
6. Ilinniartut ilinniakkaminni sammisaminnut siunissamilu inussutissarsiutigiligassaminnut piginnaasaqarnerulernissaannut kaammattuineq.

Ataatsimiititaliamut ersarilluinnartutut ippoq Naalakkersuisut matumuuna qulaani allanneqartut inatsisissatut siunnersuummi nr. 5 pingaartikkaat.

Inuiaqatigiinni inuttaasut aalajangersimasut ilinniakkamik naammassisaqarnissaannik kajumissaarinnissaq politikikkut kissaatigigaanni pingaaruteqarpoq inuiaqatigiinni inuttaasut aalajangersimasut taakku suut kajuminnerulernissamut tunngavigisinnaaneraat ilisimassallugu. Imaassinnaavoq aningaasatigut iluanaarnissamik, inuttut ineriartornissamik, inuiaqatigiinni inissisimanerup qaffassarnissaanik, pikkorissutsimik annertusaanissamik, il.il periarfissap inuit taakku kajuminnerulersinnaagai. Nunatsinni ilinniagaqartut qanoq kajuminnerulersinnaanerisa kisitsisaanik tunngaviatigut ilisimasaqannginneq ataatsimiititaliamit eqqumiiginarsinnaavoq. Taamatut ilisimasaqarneq ilaatigut ilinniartut piffissaq eqqorlugu sooq ilinniakkaminnik naammasisaqartannginnerannik ilisimasaqarnermik tunngaveqartussaavoq. Siumoortumik misissuinerit akisusinnaasarput, siunnersuullu una akuerineqassappat Naalakkersuisut aningaasatigut kingunissaritinneqartut ataani pineqartut ilanngullugit ataavartumik misissortassagaat ataatsimiititaliamit kaammattuutigineqassaaq, tassunga ilanngullugit:

- Aningaasatigut kajumissaarinerit siunertaq malillugu sumi ingerlanersut
- Aningaasatigut kajumissaarinerit siunertaq malillugu sumi ingerlannginnersut,
- Aningaasaqarnikkut kajumissaarutit kikkunnut pitsaasumik suniuteqarnerisut
- Qanoq annertutigisumik aningaasatigut kajumissaarinerimi ilinniartut ilinniakkamik unitsitsiinnartarnermi ileqqupalaanik aniguinissamik suniuteqaqataasimersut aamma

- Qanoq annertutigisumik aningaasaqarnikkut kajumissaarusiisarneq kingornussapalaap attanneqarnerata annertusineranut sunniuteqarsimanersoq.

Immikkoortut taakku qulaajarneqarnissaat ajornakusoorsinnaavoq, kisianni Naalakkersuisut tamanna soqutigisariaqarpaat Naalakkersuisut isumaqarunik sukaterinissamik siunnersuutigineqartut ilinniartunut kaammattuutaassinnaasut.

Siunnersuut una danskit iliniartitaanerup iluani siuariartuuteqarnissamik piunasaqaateqarnernermut nutaaliornernannik danskillu SU-annik issuaanertut isikkoqarsinnaavoq. Tamannalu kalaallit nunaanni atuutsinniarneqarnerneq taamaallaat naalakkersuinikkut kissaataavoq, ataatsimiititaliamilli eqqaasitsissutigineqassaaq danskit siuariartuuteqarnissamik piunasaqaateqarnernermut nutaaliornernat SU-millu nutaaliornernat annertuumik aningaasaqarnikkut kajumissaarinerneq tunngaveqarpat, danskimmi misissuinerisa takutippaat tamanna danskit ilinniartut akornanni ilaatigut iluaqutaasoq. Kalaallit Nunaanni taamatut misissuisoqarnikuunngilaq. Ilinniartulli sooq maanaannakkut unittarnerannik misissuinerit tunngaveqartinneqartarsimapput. Imatut paasillugu Kalallit Nunaanni misissuinerneq tunngaviusarsimapput ilinniartut ilinniagaqarnissamut kajumissussaannik suna aseruisarnerneq. Naalakkersuisut inuussuttunut ilinniagaqarnissamut pitsaaneruseq kaammattuinnissaat ataatsimiititaliamit **sakkortuumik** kaammattuutigineqassaaq, kajumissaarinerullu sakkortusarneqarnissaata sapinngisamik piaartumik pinissaa kaammattuutigineqarluni. Tamatuma tungaanut siunnersuut manna taamaalilluni anneruseq taamaassorinnerit tunngaviusumillu isummat tunngavigalugit naatsorsuuteqarnerneq tunngaveqarpoq. Kingulliit taaneqartut ataatsimiititaliap Inatsisartunut tamarmiusunut isummerfigineqartussatut isigai.

Siunnersuummi siunertarineqartup aappaa tassaavoq siunissami ilinniartuutissatta iliniarnermi ingerlanerani unikkallartarnerisa annikillisinneqarnissaat. Siunertaq taanna malillugu ukioq ilinniakkamik unitsitsigallarfiusoq ukiumik sulinngiffimmik Naalakkersuisunit oqaatigineqartutut maluginiarneqarpoq. Sooq ilinniartuutitta ilaasa ukialuit ilinniakkaminnik unitsitsigallartarnerat aammalu ilinniakkamik unitsitsigallarneq tamanna qanoq atortarneraat pillugu sukumiisumik paasissutissanik peqartoqarnerneq ataatsimiititaliamit ilisimaneqanngilaq. Siunertaqarani ilinniakkamik unitsitsigallartarnerup minnerpaaffissaminiitinneqarnisaanut tunngaviatigut ataatsimiititaliap isumaqataavoq. Taamaattorli iliniakkamik unitsitsigallartarneq aamma inuusuttup iliniagassaminik toqqaaniarnerani pitsaanngitsumik siunnersorneqartarnermik tunngaveqarsinnaasutut ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq. Tamakkua saniatigut ilinniakkamik unitsitsigallarneq aamma inuttut ajornartorsiuteqarnermi inuttut ineriartornissamut atornerarsinnaalluni. Tamatuma iliniagassamik eqqortumik toqqaanissaaq siuarsarsinnaavaa,

imatut paasillugu maanaannaq unitsitsisarnerit minnerpaaffimminiilernissaanut iluaqutaasinnaasoq. Kingullertut iliniakkamik unitsitsigallarnek assersuutigalugu ilinniqaqarnerup nalaani atorneqartussanik aningaasaqarnerup nalimmassarneqarnissaanut atorneqarsinnaavoq, imatut paasillugu iliniagaqartoq ilaqutariinnermi pisussaaffeqaruni imaluunniit ilinniagaqartup nunani allani ilinnialernissani eqqarsaatigippagu.

Siunnersuutip matuma siullermeerlugu oqaluuserineqarnerani ataatsimiititaliamit maliginiarneqarpoq ilinniartut qanoq pilertortigisumik ilinniakkaminnik naammassinnittarnerat pingaartinneqartoq, pingaartitsineq ullumikkut Kalaallit Nunaanut naleqquttuunerpoq.

Nunatsinni ilinniagaqarfinni meeqqallu atuarfiini inuussuttut ilinniagaqalartarnissamut pingaartitsinissaat ilinnigaqalernissaallu pillugu naalakkersuinikkut ilungersuullugu anguniagaqartoqarpoq. Imaappoq amerlasuut ilinniakkamik aallartitsisarput, tamannalu ilorraap tungaanut aallarneruvoq. Peqatigisaanilli inuiaqatigiinni tamani maanaannaq unittarneq ilisimaneqarpoq kiisalu suliniuteqarnerit arlalipassuullutik. Ullutsinni Kalaallit Nunaanni eqqartorneqarsinnaavoq ilinniagaqartarnerup sumut sammiveqartinneqarnissaa, imarisai aamma atuunneri il.il. Tamatuma saniatigut ilinniagaqarnerup pitsaassussaa oqallisigineqarsinnaavoq – pingaartumik meeqqat atuarfianni aamma ilisimatusarfimmi ilinniarnepur ingerlasarnerini. Taamaalilluni nunatsinni ilinniartitaanerup aaqqissuussaana nutaajukannerpoq qajannartuullunilu, iliniartuutivullu inuussuttut amerlasuut ilaqutariit iluanni siulliullutik ilinniagaqartuullutik ileqqunik allannguisut. Taamatut iluatsittumik ingerlatsineq politikikkut aaqqissuussaannermi ingerlateqqinneqartariaqartoq ataatsimiititaliamit isumaqarfigineqarpoq. Ataatsimiititaliap tamanna pissutigalugu iluanningsutut nalilerpaa ilinniagaqarnermi aaqqissuussaaneq, aningaasaqarnikkut ataatsimut amigartooruteqarnermik matussusiisussatut sukaterinermut atorniaraanni, taamaalillunilu ilinniartitaanikkut aaqqissuussamik qajannartumik, nunap inuttaasa nammineq akileeqaataaffigisimasaannik atuisitsinissamut tunngatillugu tunngaviulluinnartumik unammillernartulimmik, innarliilluni.

Taamaalilluni ataatsimiititaliamut erseqqissaatigissallugu pingaaruteqarpoq nunatsinni ilinniarnepur misilittakkanik agguaaqatigiittarnerup ingerlaavartup kiisalu qulaani taaneqartutut nalilersuinerup ingerlaavartup pingaaruteqarnerat, tamanna aatsaat ajornartorsiutit annertusigaangata aallartinneqarani.

5.1.1 Siunnersuutaaqqaartumi ilinniarnermut atatillugu atukkat

Siunnersuutip § 1, imm. 3-ani ernialersuinermt tunngasut ima allassimapput.;

”§ 20a. Ilinniarnermi taarsigassarsiat tunniunneqarnerannit aallartittumik ernialersorneqassapput.

Imm. 2. Ilinniarnermi taarsigassarsiat sukkulluunniit akiitsorilersimasat ernialersorneqassapput.

Imm. 3. Akiitsunik ernialersuisoqassaaq pisortat sukkulluunniit diskontoata 1%-imik ilasap angeqqataanik ernialersorlugit.

Imm. 4. Ernialiineq ukiut tamaasa ulloq 31. december imaluunniit ullormi akiitsut akilerneqarfianni pisassaaq.”

Taamaalilluni siunnersuutikkut matumuuna ilinniartut ilinniakkanik unitsitsineratigut imaluunniit ilinniakkamik naammassisaqarneratigut pinnani aningaasat atugassat tigueneraniit akilersorlugit aallartinneqartarnissaat siunnersuutigineqarpoq. Ilinniartut piaarnerusumik ilinniakkaminnik naammassinninnissaminnut aningaasaqarnermikkut kajumissaarneqarnissaat Naalackersuisunit tunngaviginiarneqarpoq. Siunnersuut una akuerineqassappat tamanna eqqutissasoq ataatsimiititaliamit neriuutigineqarpoq. Aaqqiinermi ilinniartunik aningaasanik attartorsimasunik kiisalu aatsaat ilinniakkaminnik naammassisaqarunik taarsersuinissamut naatsorsuutiginnittunik ataavartumik nalilersuisarnissaq naalackersuisunut kaammattuutigineqarpoq.

Siunnersuutikkut ilinniagaqarnermi atukkat utertillugit akilersorneqassapput minnerpaamik ukiumut atorineqarsimasut nalinginik. Imatut paasillugu ilinniagaqarnermik naammasseqqammersoq minnerpaamik akilersuinissani aalajangiussimaguniuk immikkut qaammammut aningaasartuuteqassanngilaq, akilersuinerup minnerpaaffia allanngornani qaammammut 500 kr.-ussaaq. Taamaalilluni akiligassanut erniat ilaneqarnerisigut akilersuineq sivitsorneqassaaq. Ilinnigaqartunut allanut piffissaq aalajangersimasoq atorlugu ernialersuinermi sunniutit killeqassagunarput.

5.1.2 Siunnersuutaaqqaartumi ilinniagaqarnermt atatillugu atukkat taarsersorneqarnissaannut tapiliussat

Siunnersuummi matumani § 1, imm. 5-imi ima allassimasoqarpoq:

“§ 29, imm. 1, imatut oqaasertalerneqassaaq:

Namminersorlutik Oqartussanit ilinniagaqarnersiutinik pissarsisarneq ilutigalugu ilinniarnermi taarsigassarsinermi taarsigassarsiat akilersorneqarnissaannut, tamatuminnga qinnuteqarneq tunuliaqutaralugu, Namminersorlutik Oqartussat tapiissapput taarsigassarsisup § 30-mi piumasaqaatit naammassisimappagit. Ilinniagaqarnersiutinilli pisusnaanani pissarsisimanerup kinguneranik ilinniarnermi taarsigassarsiat akilersorneqarnissaannut tapiissuteqartoqarsinnaangilaq. tak. § 25.”

Ilinniakkaminnik naammassisqaqarsimasut Kalaallit nunaannit ilinniarnersiutinik Namminersorlutik Oqartussanit pisarsimangitsut ilinniaqarnermut atatillugu aningaasanik attartorsimagunik akiitsunik isumakkeerfigineqartarnerata periarfissaarutsinneqarnerat ataatsimiittialiamit pitsaasutut isigineqarpoq.

§ 1, imm. 6 tunngavigalugu ilinniagaqarnermut atatillugu attartukkanut tapit ima iluarsineqarnissaat kissaatigineqarpoq:

”§ 31. Tapiissutit ukiup akilersuiffiup ingerlanerani akiliutaasimasut 50 procentiisa nalinginik

amerlassuseqartinneqartassapput, apeqqutaatinneqassanngilarlu akiliutigineqartut akiitsunut ernianulluunniit akiliutaasimanersut.

Imm. 2. Imm. 1-imi aningaasat taaneqartut saniatigut 50 procentinik tapiissuteqaqqittoqarsinnaavoq,

1) ilinniagaqartup piffissami ilinniarfiusussami ilinniagaqarnini naammassisimappagu, imaluunniit

2) ilinniagaqartup

a) 26-nik ukioqalersinnani inuutissarsiutinut tunngaviusumik ilinniagaqarnini naammassisimappagu,

b) 26-nik ukioqalersinnani sivikitsumik ingerlaqqiffiusumik ilinniagaqarnini, inuussutissarsiutigalugu bacheloritut ilinniagaqarnini imaluunniit bacheloritut ilinniagaqarnini naammassisimappagit, imaluunniit

c) 28-nik ukioqalersinnani kandidatitut ilinniagaqarnini naammassisimappagu.”

Aalajangersagaq siuliani taaneqartoq Inatsimmut maannakkut atuuttumut annertuumik allannguisussaavoq. Ilinniagaqartut amerlasuut kalallit nunanni ilinniagaqarnersiutinik pisartut Namminersorlutik Oqartussanillu attartortartut amerlanersaat ilinniakkap nalinginnaasumik

sivisussusaanik sivisunerusumik ingerlatsisartut ilisimaneqarpoq. Tamatuma saniatigut ilisimaneqarpoq nunatsinni kingusissukkut ilinniarnermik aallartitsisarnerput. Taamaalillutik kalallit ilinniagaqartut akornanni tunngaviusumik tapiissutinik 50%imik annertunerusumik tapiiffigineqarnissamut piunasaqaatinik naammassinnissinnaangillat.

Marsip aallartinnerani 2016 ataatsimiititaliap iliniagaqarfinnut arlalinnut paasisassarsiorluni pulaarnerani paasineqarpoq ilinniagaqarfiutivut isumaqartut ilinniagaqarnermik maanaanaq unitsitsisarnermi sivitsuisarnermilu ilinniagaqarnermi ilinniagaqartut akornanni inuttut aammalu ilaqquttat qaninnerpaat akornanni ajornartorsiuteqarnerit pissutaasut annertunerpaartarigaat. Taamaalilluni iliniartut taakku ilinniakkamut atatillugu atukkat taarsersornissaannut tamakkiisumik taperneqarsinnaanermut piunasaqaatit naammassisinnaassanngilaat. Aalajangersakkatut siunnersuutigineqartoq tamanna aningaasatigut kajumissaarinnermut pingaarnerutinneqarnermigut taamaalilluni inuttut inuuniarnermi atukkatigut innarliisinnaavoq, tamanna ilinniartumut pineqartumut inuttut atukkatigut inuttullu ajortorsiornermut naleqqiullugu aningaasaqarnikkut kajumissaat tunullinneqarpat.

5.1.3 Avalak Ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatigineqarnera

Immikkoortumi pissutsit paasineqarsimangitsut arlaliuneri tunngavigalugit immikkoortup inatsisartuni suliarineqarnerata kinguartinneqarnissaa ataatsimiititaliap qinnutigisimavaa. Tamatumunnga atatillugu Danmarkimi ilinniartut kattuffiat - Avalak ilisimatitsiffiusumik ataatsimeeqatigineqarpoq. Ataatsimut isigalugu Avalak siunnersuummut isornartorsiuvoq. Taamaattorli maanaanaq ilinniarunnaartarnermut tunngasunik aamma ilinniakkap piffissami nalinginnaasumi naammassineqartarnissaanik suliat Avalak-mit tapersorsorneqarput. Kattuffimmit ataatsimut isumagineqartoq tassaavoq ilinniartunik kaammattuinnermi pitsaasumik kaammattuinnissaq pingaartinneqartariaqartoq, ilinniakkamut ataqqinninneq kiisalu kalaallinut Danmarkimi ilinniartunut akuliunniarnermi unammilligassanut kiisalu inuttut ajornartorsiutaasinnaasunut paasinnissimanissaq. Taamaattumillu Avalak isumaqanngilaq naalakkersuinikkut aningaasatigut kajumissaasiineq kissaatigineqartutut sunniutissasoq.

5.2 Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat

19. maj 2016 Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuummik nassiussaqrput, tassani allannguutissat makku siunnersuutigineqarlutik:

1. Ilinniarnermut atatillugu atukkanut erniat qaffasinnerpaaffissaat 5% atuutilersinneqarluni
2. Atukkat taarsersorneqarnerannut atatillugu 50%-timik tapiiffigitinnissamut qassinik ukioqarneq apeqquataajunnaassaaq
3. Nalinginnaasumik piffissap iluani ilinniakkamik naammassisaqarsimatilluni atukkanut taarsersuinissamut 50%-tinik tapiiffigineqarnissaq ilinniakkap naammassineqarnerata kingorna kingusinnerpaamik ukioq ataaseq pisinnaatitaaffik atuutissaaq.

6. Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunissai

6.1 Siunnersuutaaqqaarteq

Siunnersuutip aningaasaqarnikkut kingunerisassai siunnersuummut nalinginnaasumik nassuiaatini takuneqarsinnaapput. Tassani takuneqarsinnaavoq siusinnerusukkut ernialisarnermi 2.350.000 kr. ukiumut isertinneqartarnissaat naatsorsuutigineqartoq. Tamannali ukiut tallimat ingerlanerani ilinniakkamik naammassinninnermik ilimagisaqarnermi. Ilinniagaqarnerup sivilissusaata agguaqatigiissinneqarneranut sanilliullugu Kalaallit ilinniagaqartut akornanni ilinniarnermi nalinginnaasumik sivilissusaata qaangerneqartarnera Naalackersuisunit erseqqissarneqarnera, ataatsimiititaliamit paatsuunganartinneqarpoq.

Ilanngullugulu allaaserineqarpoq ilinniarnermut atatillugu atukkat taarsersorneqartarnerannut tapiissutit pillugit malittarisassat allanngortinneqarnerisigut 8 mio. kr-nit 25%-tit sipaarneqarsinnaasut, tassa 2 mio. kr.

Naalackersuisut allakkaminni (ilanng. 2) naatsorsorpaat siunnersuutaaqqaarteq akuerineqassangaluarpat, ilinniartut 72%-tiisa atukkat taarsersornissaannut tapiiffigineqarnissamut piumasaqaatit naammassisinnaassanngikkaat.

6.2 Allannguutissatut siunnersuut

Siunnersuutaaqqaartumut sanilliullugu allannguutissatut siunnersuutip piviusunngortinneqarnerani aningaasatigut kingunerisassat siunnersuutip nalinginnaasumik nassuiaataanut ilanngunneqarput. Tamatumunnga ataatsimiititaliaq ilassutissaqanngilaq.

Akissutitut allagaqaatit (tak. Ilanng. 2) diskont 0-ppat erniat taarsersorneqarnissaani aningaasatigut kingunerisassat takuneqarsinnaapput. Naatsorsuinermi takutinneqarput erniat minnerpaaffissaminiitinneqarnissaat ilinniartuq ilinniakkamini immikkoortut tamaasa

ilanngullugit nalinginnaasumik ukiumik ataatsimik sivilunerusumik ilinniakkamik naammassineratigut taarsersorneqartussat aammalu atorniarfissamut periarfissanik tamanik atuisimaneratigut

Erniat annertusiartornerata kinguneranik ataatsimiititaliap issuaanera kinguliani takuneqarsinnaavoq:

Tabel 1.1 Inatsit maannakut atuuttoq tungavigalugu erniat qaffakkiartornerat

	Ilinniagaqartut danskit naalagaaffianniit ilinniagaqarnersiuteqarsimasut	Ilinniagaqartut Namminersorlutik Oqartussaniit ilinniagaqarnersiuteqarsimasut
Ilinniarnermik katillugit ukiunik marlunnik sivitsuilluni universitetimi ukiuni tallimani ilinniarnermik naammassinnissimasoq	0 kr.	0 kr.
Ilinniarnermik katillugu ukiumik ataatsimik sivitsuilluni ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanermik akunnattumik sivilussusilimmik naammassinnissimasoq	0 kr.	0 kr.
Ilinniarnermik katillugu ukiumik ataatsimik sivitsuilluni ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanermik sivikinnerusumik naammassinnissimasoq.	0 kr.	0 kr.

Tabel 1.2 Allanguutissatut siunnersuut akuerineqassappat erniat qaffakkiartornerat

	Ilinniagaqartut naalagaaffianniit ilinniagaqarnersiuteqarsimasut	danskit	Ilinniagaqartut Namminersorlutik Oqartussaniit ilinniagaqarnersiuteqarsimasut
Ilinniarnernik katillugit ukiunik marlunnik sivitsuilluni universitetimi ukiuni tallimani ilinniarnernik naammassinnissimasoq	721 kr.		4.150 kr.
Ilinniarnernik katillugu ukiumik ataatsimik sivitsuilluni ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanernik akunnattumik sivisussusilimmik naammassinnissimasoq	510 kr.		2.330 kr.
Ilinniarnernik katillugu ukiumik ataatsimik sivitsuilluni ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanernik sivikinnerusumik naammassinnissimasoq.	303 kr.		1.000 kr.

Akissutitut allagaqaat siuliani taaneqartoq tunngavigalugu allanguutissatut siunnersuut akuerineqassappat atukkat taarsersornissaannut tapissutit ima annikillisinneqartussaapput

- Ilinniartoq danskit SU-anik ilinniagaqarnersiutinik pisartagaqarsimasumut ilisimatusarfimmi kandidatit naammassisimasoq, kr. 58.000 kr.
- Ilinniartoq kalaallit nunaanni ilinniagaqarnersiutinik pisartagaqarsimasumut ilisimatusarfimmi kandidatit naammassisimasoq, kr. 14.000

Siunnersuinermi ataatsimiititaliap apeqqutaanik tamanna paatsuinerusoq ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq. Bacheloritut aamma kandidatit ilinniarnernit ilinniagaqarnersiutinik pillugit inatsimmi ilinniakkatut assigiinngitsutut isigineqarput. Ilinniartoq bachelorinngorniarnerni

ikiummik ataatsimik sinniilluni atuisimasoq aammalu kandidatitut iliniarnermi ukiumik ataatsimik sinniilluni atuisimasoq taamaalilluni 100 %-timik tapiiffigineqarsinnaassaaq. Taamaammat tapiissutit annikillisinneqartariaqanngitsut ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq. Taamatut paasinninneq Naalackersuisunut isumaqatigineqanngippat siunnersuutip aappassanneerseqarnissaani akissuteqaamminni tamatumunnga Naalackersuisut itinerusumik nassuiaateqarnissaat ataatsimiititaliamit qinnutigineqassaaq.

Naalackersuisoqarfiup allaffissornikkut ilinniarnermik naammassisaqarsimasunut ilinniarnermut atatillugu atukkat amerlanerusut suliarisinnaagai ataatsimiititaliamit ilimagineqarpoq. Tamanna Naalackersuisoqarfimmut allaffissornikkut aningaasatigut akuersissutinut kinguneqassanngitsoq ataatsimiititaliamit naatsorsuutigineqarpoq. Tamannami siunnersuutaqqaartumi allannguutissatulluunniit siunnersuummi eqqaaneqanngilaq.

Akissutitut allagaqaamminni tassani Naalackersuisut ilanngullugu ilimagaat allannguutissatut siunnersuut akuerineqassappat naatsorsuutigineqartoq ilinniartut 61 %-tiisa 100 %-timik tapiiffigineqarnissamat piumasaqaatit naammassisinnaassanngikkaat.

6. Ataatsimiititaliamit inassutigineqarpoq

Ataatsimiititaliami amerlanerussuteqartut Siumut Demokratillu ilaasortaataaasa amerlanerussuteqarlutik oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaat:

Demokraatit oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaat:

“Ataatsimiititaliami ataatsimiinnerit, kattufinnik ataatsimeeqateqarnerit, Naalackersuisunik siunnersiunerit kiisalu ilisimatitsiffiusumik ataatsimiinnerit arlallit ingerlanneqareersut kiisalu ilinniagaqartut kattuffiisa saqqummiussaasa eqqartorneqareernerisigut allannguutissatut siunnersuut Demokratit piumasaqaataanut nammasinnittutut isigaat.

Tamanna tunngavigalugu Demokratit allannguutissatut siunnersuut akuersissutineqartussanngorlugu inassutigaat”

Siumut oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaat:

“Ilinniarnermik kajuminnerulersitsineq anguniarlugu Naalackersuisut inatsisissatut saqqummiussaannut qulequtaq 114-imut Siumumiit ima oqaaseqaateqassaagut.

Naalakkersuisut inatsisissatut saqqummiussaannut siullermeerinermi Siumumiit tunngavilersuutigisavut aallaavigalugit naaperiaaffissamik Siumup tungaaninngaanniit ujartuivugut tamakkulu aallaavigalugit naaperiaaffissanik nassaartoqarluni.

Siumumiit pingaartipparput ilinniartitaaneq piffissamut killiffigisatsinnut maniguuttumik misikkarissuseqarnermillu aallaaveqarluta allannguutissat alloriarfigissagivut, tamatigullu pingaartillugu atugassarititaasut tassaassammata sapinngisamik amerlanerpaanik periarfissaqalersitsisut, minnerunngitsumillu alloriarfinni tulliuttuni tamatigut pingarnerpaatut anguniagaassasoq Ilinniartitaneq sapinngisamik tassaasoq tamat pisinnaatitaaffiat. Inniagaqarsimassutsip qaffassartuarnera aallaavigalugu Nuna namminersortoq qanillisarneqassaaq, kiffaangissuseq ilisimasaqassutsimiippoq tassaniipporlu nunatta namminiilivinnissaminut matuersaataa. Taamak oqaaseqarluta kiffaangissutsip akisussaassuseqarnerullu ataqatigiilluinnarneri tassuuna takussuserneqarmata Siumumiit ilalernartuutipparput. Tamatta akisussaassuseqarluta atukkavut alloriarnigullu tigussassagatsigit tamannalu aamma ilinniartunut atuummat. Uanilu Naalakkersuisut isumaliutissiissutaanni naaperiaareernerup Kingorna pisinnaatitaaffiit pisussaaffinnik ersarissaanikkut malitseqartinniarnearput. Taamaalilluta 114 ilinniarnermik naammassinnipallattarnissamittaaq siunertaqartoq Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat Siumumiit ilalerparput.”

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliami ilaasortat **amerlanerussuteqartut** Siumumeersut aamma Demokraatineersut **Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat akuerineqassasoq** inassutigaa.

Ataatsimiititaliami ikinnerussuteqartut Inuit Atagatigiit ilaasortaataaasa ikinnerussuteqarluni oqaaseqaat imaattoq saqqummiuppaat:

“Ilinniarnerup nalaani ernialersuisarnermik atuutsitsilerneq aamma ilinniarnermi taarsigassarsianik akilersuinissamut maleruaqqusanik allannguineq, erseqqissaaneq pillugu imatut isummerpugut:

Inatsisissap pilersinneqartussap kinguneranik ilinniagaqartuutitta atugaasa ajornerulernissaat Inuit Ataqatigiit akuerisinnaanginnatsigu imm.114 itigartinneqarnissaa inassutigaarput.

Itigartipparput apeqquseratsigu danskit "fremdriftsreform"-iat ilaaginnarlugu ilumut nunatsinnut tulluartuunersoq apeqquseratsigu.

Taamatut inatsisiliornikkut ilinniagaqartuutitta sukkanerusumik ilinniakkaminnik naammassinnittalernissaat Inuit Ataqatigiinniit upperinngilarput.

Inuit Ataqatigiit isumaqarpugut ilinniartunut kaammattuinnikkut, tapersersuinikkut aqqutissiuussilluarnikkullu ilinniartuutitta ilinniakkaminnik sukkanerusumik naammassinnittalernissaat anguniarneqarsinnaasoq.

Ilinniartut kattuffii Ili Ili, aammalu Avalak ernumassutiminnik apuussipput, soorlu oqaaseqarlutik ilinniartutut ilinniakkaminnik sivitsuisinnaasarlutik inuttut atukkatik tunngavigalugit, taamaammat ilinniartut sivikinnerusumik ilinniakkaminnik naammassinnittarnissaat anguniarlugu ilinniartut atugaannut pitsanngorsaanerit, kaammattuinerillu atussagigut Inuit Ataqatigiinni isumaqarpugut.

Aningaasatigut pillaanerit atornagit.

Nunatta karsiata kusassarnissaa anguniaannarlugu ilinniagaqartuutitta ajornerusunik atugassaqartinneqalernissaat Inuit Ataqatigiinniit akuerinnginnatsigu inatsisissatut siunnersuutip itigartinneqarnissaa inassutigaarput.”

Kultureqarnermut, Ilinniartitaanermit, Ilisimatusarnermut Ilageeqarnermullu Ataatsimiititaliami ilaasortat **ikinnerussuteqartut** Inuit Ataqatigiinneersut **siunnersuutaqaartoq aammalu Naalakkersuisut allannguutissatut siunnersuutaat itigartinneqassasut** inassutigaat.

Taama oqaaseqarluni isumaliutissiissummilu allassimasutut paasinnilluni ataatsimiititaliap siunnersuut aappasaaniigassanngortippaa.

Vivian Motzfeldt,
Siulittaasoq

Peter Olsen,
Siulittaasup tullia

Suka K. Frederiksen

Poul Hansen

Mimi Karlsen